

Hermanis Paukšs

KĀ TIKT PIE MAZBĒRNIEM?
(komēdija)

KĀRLIS

BERTA – viņa māte

SABĪNE – viņa sekretāre

ADELĪNA – viņa grāmatvede

GUNDEGA – viņa personāla daļas vadītāja

DĒZIJA

1

Berta. Labdien!

Sabīne. Labdien. Kā varu pakalpot?

Berta. Es atnācu pie Kārļa.

Sabīne. Pie Pētersona kunga?

Berta. Nu ja – pie Pētersona kunga.

Sabīne. Jūs vēlaties viņu satikt?

Berta. Jā, vēlos.

Sabīne. Un kā jūs sauc?

Berta. Berta.

Sabīne. Un uzvārds?

Berta. Pētersone.

Sabīne. Es jūsu vārdu sarakstos neredzu.

Berta. Tiešām?

Sabīne. Vai jums bija sarunāta tikšanās ar Pētersona kungu?

Berta. Nē, nebija.

Sabīne. Nu ja – tāpēc arī nevienā sarakstā jūsu vārda nav.

Berta. Bet es vienalga gribu viņu satikt!

Sabīne. Pētersona kungs šobrīd ir ļoti aizņemts.

Berta. Un kad tad viņš nav aizņemts?

Sabīne. Jums taisnība – Pētersona kungs vienmēr ir ļoti aizņemts. Tad es jūs
pierakstīšu... teiksim... uz ceturtdienu...

Berta. Bet es netaisos gaidīt līdz ceturtdienai! Es gribu viņu satikt tūlīt.

Sabīne. Jūs gan esat uzstājīga... Un kādā jautājumā?

Berta. Pedagoģiskā.

Sabīne. Pedagoģiskā?

Berta. Jā. Jo es esmu viņa māte.

Sabīne. Ak tā? Nemaz nezināju, ka Pēterona kungam ir māte.

Berta. Bet kā tad jūs domājat: viņš bez mātes pasaulē uzradies?

Sabīne. Jā, jā, jums taisnība – tas nav iespējams. Vai! Patīkami iepazīties! Tas ir tik mīli, ka jūs neaizmirstat savu dēlu!

Berta. Toties viņš ir sācis aizmirst mani!

Sabīne. Es apvaicāšos šefam, vai viņš var jūs tagad pieņemt.

Berta. Apvaicājieties gan.

2

Sabīne. Šef, ir radusies nestandarta situācija.

Kārlis. Kāda?

Sabīne. Ir ieradusies jūsu māte. Bez iepriekšēja pieraksta.

Kārlis. Un ko viņa grib?

Sabīne. Satikt jūs.

Kārlis. Kādā jautājumā?.

Sabīne. Pedagoģiskā.

Kārlis. Un precīzāk?

Sabīne. Nezinu. Teica, ka tas esot steidzami.

Kārlis. Nu labi, Sabīne – saki, lai viņa ienāk.

Sabīne. Jā, šef.

3

Berta. Dēls!...

Kārlis. Es klausos, māt.

Berta. Dēls... es gribētu ar tevi parunāt.

Kārlis. Jā, māt. Es uzmanīgi klausos.

Berta. Pirmkārt, kāpēc tu necel klausuli, kad es tev zvanu?

Kārlis. Bet, māt... es taču nevaru darba laikā atbildēt uz personiska rakstura zvaniem...

Berta. Mātes zvans nav vienkārši personiska rakstura zvans – uz mātes zvaniem dēlam ir jābild jebkurā situācijā. Uz citiem vari neatbildēt, bet uz maniem tā lai atbildētu vienmēr!

Kārlis. Labi, māt. Turpmāk atbildēšu. Vai tas ir viss, kāpēc atnāci?

Berta. Nē, tas nebūt nav viss.

Kārlis. Kas vēl?

Berta. Tu nemaz vairs mājās nerādies.

Kārlis. Nav laika, māt. Izdevīgāk ir pārnakšnot birojā. Braukāšana šurpu turpu paņem daudz laika. Tikmēr tepat uz vietas varu daudz ko padarīt.

Berta. Tu tikai strādā un strādā...

Kārlis. Jā, māt. Pati man darba tikumu ieaudzināji. Tad nu es arī strādāju.

Berta. Par to darba tikumu es neko nesaku. Darba tikums ir brīnišķīga lieta. Bet bez darba katram dēlam ir arī māte. Un māte ir tikpat svarīga kā darbs. Pat vēl svarīgāka.

Kārlis. Tāpēc jau es strādāju, lai manai mātei nekā netrūktu!

Berta. Bet man ir garlaicīgi vienai pašai mājās tupēt!

Kārlis. Vai tad nevari kaut kur ļaudis iziet: ciemos pie kādas draudzenes aizbraukt, kādu kultūras pasākumu apmeklēt?

Berta. Jā, jā, protams: visus kultūras pasākumus es jau esmu apmeklējusi un visām draudzenām apņikusi, tāpēc tagad gribu arī mājās kādu dzīvu dvēselīti redzēt.

Kārlis. Labi – tad es tev nopirkšu suni vai kaķīti.

Berta. Ne jau par suņiem un kaķiem ir runa.

Kārlis. Tad varbūt kanārijputniņu?

Berta. Es par mazbērniem domāju, dēls, nevis par kanārijputniņiem.

Kārlis. Par kādiem mazbērniem?

Berta. Nu... par saviem mazbērniem... par taviem bērniem taču!

Kārlis. Bet... man nemaz nav bērnu.

Berta. Tieši par to jau es runāju. Tu tikai strādā un strādā... bet man pēkšņi tā sagribējās mazbērnus auklēt... Vai tad tiešām neviena meitene vēl nav tavu sirdi piesējusi?

Kārlis. Kādas tur meitenes, māt, ja ir tik daudz darba? Vispirms darbs, un tad tikai meitenes. Kamēr visi darbi nav padarīti, tikmēr par meitenēm man nav laika pat domāt.

Berta. Bet laiks taču iet uz priekšu, dēls. Kad tad sāksi par bērniem domāt? Pēc pensijas vecuma sasniegšanas?

Kārlis. Nu... līdz pensijai man vēl tālu.

Berta. Par to jau arī es runāju, dēls. Tāpēc nemaz netaisos tavu pensiju gaidīt. Gribu mazbērnus un tūlīt!

Kārlis. Tu gan esi nepacietīga, māt... Kur tad es tev tā tūlīt un uzreiz mazbērnus raušu? Tam taču ir vajadzīgs laiks!

Berta. Tieši tāpēc sāc rīkoties! Tagad. Nekavējoties. Paskaties apkārt, pavēro meitenes, pavērtē... Gan jau kāda iepatiksies.

Kārlis. Labi, māt... pavērošu...

Berta. Tikai neatliec to uz rītu, sāc vērot jau šodien!

Kārlis. Labi, māt – es pacentīšos.

Berta. Pacenties gan, dēls, pacenties – iepriecini savu māmiņu. (Prom.)

Kārlis. Mēģināšu...

4

Sabīne. Šef, pie jums grāmatvede.
Kārlis. Jā, protams, Sabīne – lai ienāk.

5

Adelīna. Vai drīkstu traucēt?
Kārlis. Protams, Adelīna.
Adelīna. Vai kas noticis?
Kārlis. Nē, viss ir kārtībā.
Adelīna. Atvainojiet. Bet jūs izskatāties... tāds nervozs. Vai kādas nepatikšanas?
Kārlis. Nē, Adelīna. Tikai nelielas personiska rakstura problēmas. Kas jums tur?
Adelīna. Daži parakstiņi.
Kārlis. Dodiet! (Parakstās.) Viss?
Adelīna. Jā – paldies!
Kārlis. Pagaidiet!
Adelīna. Jā, šef – es gaidu.
Kārlis. Piedodiet, Adelīna, bet man vēl kaut kas ienāca prātā...
Adelīna. Kas, šef?
Kārlis. Lūdzu, piesēdieties.
Adelīna. Paldies, šef.
Kārlis. Taisnību sakot, es tā īsti nezinu, kā lai jums to paskaidro.
Adelīna. Vislabāk – saprotami.
Kārlis. Jā, saprotami to paskaidrot tiešām nav viegli.
Adelīna. Centieties, šef.
Kārlis. Jā, protams – es centīšos. Taisnību sakot, es pat nezinu, no kura gala sākt.
Adelīna. Varbūt sāciet no sākuma?
Kārlis. Jā, jums taisnība – sākšu no sākuma. Redziet, mana māte grib mazbērnus.
Adelīna. Ak tā?
Kārlis. Jā. Jūs taču neesat precējusies?
Adelīna. Nē, neesmu.
Kārlis. Tad varbūt jūs būtu ar mieru kļūt par manas mātes mazbērna māti?
Adelīna. Par jūsu mātes... mazbērna... māti?
Kārlis. Tieši tā.
Adelīna. Pagaidiet... Kā tad tas sanāk? Jūsu mātei ir mazbērns, bet šim mazbērnam nav mātes?
Kārlis. Nē, problēma ir tieši tajā, ka mazbērna vēl nav.
Adelīna. Nav?
Kārlis. Nu ja – un tāpēc šis mazbērns ir kaut kā jādabū.

Adelīna. Kā?

Kārlis. Nu... droši vien tā... kā jau parasti mazbērnus dabū...

Adelīna. Ak tā?

Kārlis. Nu ja. Un tad nu es nodomāju, ka jūs varbūt varētu palīdzēt manai mātei pie mazbērna tikt.

Adelīna. Es? Kā?

Kārlis. Nu... tradicionālā veidā...

Adelīna. Tradicionālā?

Kārlis. Nu ja – varbūt jūs esat ar mieru tradicionālā veidā kļūt par manas mātes mazbērna māti?

Adelīna. Pag... kā tad tas sanāk?... Jūsu mātes mazbērns... tas tā kā būtu... jūsu bērns? Ja es pareizi saprotu.

Kārlis. Jā, jūs saprotat pareizi.

Adelīna. Tad jūs varbūt man piedāvājat kļūt par jūsu bērna māti?

Kārlis. Nē, man bērnus nevajag – es tikai gribu ar kādu mazbērnu māti iepriecināt.

Adelīna. Bet kā tad jūs varat ar mazbērnu iepriecināt savu māti, nekļūdams par viņas mazbērna tēvu?

Kārlis. Jā, es saprotu, ka tas nav iespējams.

Adelīna. Tātad jūsu mātes mazbērns tomēr būs jūsu bērns?

Kārlis. Jā, bet tam šajā gadījumā nav nozīmes, nozīme ir tikai tam, ka mana māte kļūs par viņa vecmāmiņu.

Adelīna. Piedodiet, šef, bet es vienalga visu līdz galam nesaprotu.

Kārlis. Ko jūs nesaprotat?

Adelīna. Vai tas ir bildinājums?

Kārlis. Nē, ar bildinājumu tam nav nekāda sakara. Jo man pašam neko nevajag – ne bērnus ne sievu. Tikai kādu mazbērnu manai mātei.

Adelīna. Tātad jūs man piedāvājat kļūt par jūsu mātes mazbērna māti bez apprecēšanās ar jums?

Kārlis. Redziet, ja es apprecēšos, tad ne tikai mana māte tiks pie mazbērna, bet arī es būšu ticis pie sievas, kas šobrīd nav aktuāli. Un, ņemot vērā to, ka mana māte var tikt pie mazbērna arī bez tā, ka es tieku pie sievas, tad nebūtu lietderīgi veikt darbības, bez kurām mierīgi var iztikt.

Adelīna. Jums taisnība, šef. To tiešām var nokārtot arī bez šādām darbībām. Tātad jūs man piedāvājat iespēju kā vientuļai mātei audzināt jūsu bērnu?

Kārlis. Es jau teicu – par manu bērnu te nav runas. Runa ir tikai par manas mātes mazbērnu. Ja piekritīsiet, mēs ar jums būsīm tikai starpposms, bez kā nav iespējams iztikt. Un, tā kā mazbērns ir vajadzīgs manai mātei, nevis kādam no mums, tad viņa, protams, par to pati arī rūpēsies.

Adelīna. Jūsu priekšlikums, protams, ir glaimojošs šef... Paldies par to. Un... ja jūs man piedāvātu to pašu oficiāli. Nu tā, ka mēs apprecētos. Tad es droši vien noteikti piekristu. Bez vārda runas. Taču šāds variants... Lūdzu, neņemiet ļaunā šef. Tas nav personiski. Tas ir vispār. Redziet, man ir ieaudzinātas zināmas morāles normas. Kas varbūt ir novecojušas. Taču tās izrāda spēcīgu emocionālu pretestību jūsu piedāvājumam. Un, kā pats saprotat, emocionālo pretestību nav viegli pārvarēt... Tāpēc man jums jāatvainojas un ar dziļu un patiesu nožēlu... tomēr jāatsaka palīdzība jūsu mātes iepriecināšanā ar mazbērnu...

Kārlis. Es saprotu, Adelīna. Un atvainojiet arī jūs mani. Tas bija tikai priekšlikums. Es vienkārši cenšos mātes lūgumu pēc iespējas ātrāk izpildīt. Un jūs bijāt pirmā, kas man ienāca prātā.

Adelīna. Jūtos glaimota. Un varu iedomāties, kāds jūsu mātei ir prieks par tādu dēlu. Katra māte par tādu dēlu priecātos. Un arī es ar prieku palīdzētu jums iepriecināt jūsu māti, ja vien... ja vien mana morāle nebūtu tāda... Nu, tāda, kāda tā ir... Neņemiet ļaunā... Ceru, ka šis atteikums nesabojās mūsu darba attiecības?

Kārlis. Protams, ne. Manam piedāvājumam taču nebija nekāda sakara ar darbu. Diemžēl pazīstu tikai tās sievietes, ar kurām man ir darba attiecības. Tad nu nākas pie tām vērsties arī personiska rakstura jautājumos.

Adelīna. Es jūs saprotu. Un nekādā gadījumā nenosodu. Vai varu iet?

Kārlis. Jā, protams, Adelīna. Paldies par sapratni!

Adelīna. Paldies jums arī, šef! Par to pašu.

6

Sabīne. Šef, ir ieradusies personāla daļas vadītāja.

Kārlis. Labi, Sabīne – lai ienāk.

7

Gundega. Neiztraucēju, šef?

Kārlis. Nē, neiztraucējāt. Dodiet!

Gundega. Ko tad?

Kārlis. Es domāju, ka jums kādi paraksti vajadzīgi?

Gundega. Nē, šef. Šoreiz ne.

Kārlis. Kas tad?

Gundega. Vispirms es gribētu ļoti atvainoties.

Kārlis. Par ko?

Gundega. Par to, ka iztraucēju jūs jautājumā... kas nesaistās ar darbu.

Kārlis. Nekas. Kas tas par jautājumu?

Gundega. Redziet... es dzirdēju, ka jūs gribat bērnu... bet tikai tā... lai nekļūtu par viņa tēvu.

Kārlis. Kur jūs to dzirdējāt?

Gundega. Vai man noteikti ir jāatklāj informācijas avots?

Kārlis. Nē, varat neatklāt.

Gundega. Paldies! Es ceru, ka neesmu kaut ko sajaukusi. Jūs tiešām gribat bērnu, nekļūdamas par viņa tēvu?

Kārlis. Jā... varam šo problēmu traktēt arī šādi.

Gundega. Redziet, man, savukārt, ir cita problēma. Tāda, ka manam vīram nevar būt bērnu. Viņš gan ārstējas, bet pagaidām neveiksmīgi. Un, cik ilgi tas tā turpināsies, nav zināms. Bet laiks tikmēr iet... un nauda arī... Tad nu es iedomājos, ka varbūt mēs visi varētu atrisināt mūsu problēmas tā, ka jūs kļūtu par mana vīra bērna tēvu. Bērns, tāpat jums būtu, bet viņa tēvs oficiāli būtu mans vīrs.

Kārlis. Jā... interesants risinājums...

Gundega. Nu ja. Un, ja jūs piekristu šādam risinājumam... tad es kādu vakaru ilgāk aizkavētos darbā... un mēs to nokārtotu... Vīram es pateiktu, ka viņa ārstēšanās beidzot ir vainagojusies ar panākumiem, viņš, protams, būtu ļoti priecīgs... un pārliecināts par to, ka tas tiešām ir viņa bērns. Tā mēs ar vienu rāvienu atrisinātu visas problēmas: jūs tiktu pie bērna, nekļūstot par tēvu, mans vīrs kļūtu par tēvu bez šīs bezjēdzīgās ārstēšanās, bet es – gan tiktu pie bērna, gan kļūtu par māti bez liekiem izdevumiem.

Kārlis. Mani šai pasākumā interesē tikai tas, lai mana māte tiktu pie mazbērna. Nekam citam nav nozīmes. Bet, ja jūsu vīrs būs pārliecināts, ka ir šī bērna tēvs, tad kā jūs viņam ieskaidrosiet, ka mana māte ir jūsu bērna vecmāmiņa?

Gundega. Jā... to gan laikam būs grūti ieskaidrot...

Kārlis. Nu ja. Es jums pateicos par atsaucību, Gundega, taču, kā pati redzat, jūsu plānā ir dažas nepilnības, ko diez vai būs iespējams novērst.

Gundega. Jā... atvainojiet... Es nezināju, ka galvenais faktors šeit ir jūsu māte...

Kārlis. Manā dzīvē māte vienmēr ir bijusi galvenais faktors.

Gundega. Tādā gadījumā es vēlreiz atvainojos par šo misēkli un pateicos, ka mani uzklausījāt.

Kārlis. Es vienmēr esmu gatavs savus darbiniekus uzklausīt. Un novēlu jums pēc iespējas ātrāk nokārtot savas problēmas. Diemžēl – ar kādu citu vīrieti.

Gundega. Ar citu vīrieti?

Kārlis. Vai tad nu mazums vīriešu, kas būtu gatavi aplaimot sievieti ar bērnu, nekļūstot par viņa tēvu?

Gundega. Jums taisnība. Taču no kura katra bērnu man gan negribētos. Gēniem tomēr ir liela nozīme. Tā, kā jūs esat jau tik daudz sasniedzis dzīvē, tad par jūsu gēnu kvalitāti es varu nešaubīties. Un tas, ka jūs tā rūpējaties par savu māti... pilnīgi ignorēdams savas personiskās intereses... liek secināt, ka arī šī īpašība varētu būt iedzimta. Tātad arī jūsu bērns, izaudzis liels, par mani rūpēsies vairāk nekā tāda vīrieša bērns, kam šādu gēnu nav.

Kārlis. Nū... ir vīrieši, kas dzīvē sasnieguši daudz vairāk nekā es... un noteikti ir arī dēli, kas vēl cītīgāk rūpējas par savām mātēm.

Gundega. Ak... jūs esat tik paškritisks... Tas arī varētu būt ģenētiski ieprogrammēts... Bet paldies par padomu! (Prom.)

Kārlis. Citiem padomus dot nemaz nav tik grūti...

8

Sabīne. Šef, ir atnākusi tā parādniece.

Kārlis. Kāda parādniece?

Sabīne. Nu tā, pret kuru mēs pirms nedēļas tiesā prasību iesniedzām. Dēzija, vai kā viņu tur sauc. Uzvārdu neatceros.

Kārlis. Un ko viņa grib?

Sabīne. Runāt ar jums.

Kārlis. Par ko?

Sabīne. Par savu parādu, protams.

Kārlis. Mēs jau tā pārāk ilgi ar viņu runājām!

Sabīne. Pateikt, ka jūs nevēlāties ar viņu tikties?

Kārlis. Nē... Pagaidiet!... Lai tomēr ienāk.

Sabīne. Kā teiksiet. (Prom.)

9

Dēzija. Lūdzu! Neiznīciniet mani! Es izdarīšu pašnāvību! Tepat jūsu acu priekšā! Glābiet mani! Tikai jūs to varat! Mans liktenis ir jūsu rokās!

Kārlis. Nomierinieties, cienītā. Ir radusies situācija, kurā mēs varbūt varam izglābt viens otru.

Dēzija. Tiešām?

Kārlis. Jā. Man ienāca prātā kāds bartera darījums.

Dēzija. Jā! Protams! Esmu gatava jums atdod visu mūsu saražoto produkciju!

Kārlis. Jūs labi zināt, ka jūsu produkcija nevienu neinteresē, un mani jau nu vismazāk.

Dēzija. Bet es tā centos... Biju pārliecāta, ka mūsu produkcijai būs milzīgs pieprasījums... Ko tad vēl es varu jums piedāvāt? Man nekā cita nav... Dzīvoklis un automašīna man pašai vajadzīgi...

Kārlis. Arī dzīvokļi un automašīnas mani neinteresē.

Dēzija. Un kas tad jūs interesē?

Kārlis. Sakiet, vai esat precējusies?

Dēzija. Kāpēc jūs tā prasāt?

Kārlis. Pirms izteikt priekšlikumu, man nepieciešamas dažas ziņas par jums.

Dēzija. Nē, es esmu pilnīgi brīva... Tas ir... es biju precējusies... pat divreiz... bet abi vīri kaut kur pazuda...

Kārlis. Tātad viņi šobrīd atrodas meklēšanā?

Dēzija. Nē, viņi atradās. Un iesniedza šķiršanās pieteikumus. Ne jau abi reizē. Vispirms pirmais, tad – pēc kāda laiciņa – otrais. Kā iemeslu minot to, ka es notrallinot visu viņu naudu. Bet es nemaz netrallināju. Es to visu ieguldīju izdevīgos darījumos. Diemžēl man neveicās.

Kārlis. Skaidrs. Un vai šobrīd jums ir pastāvīgas attiecības ar kādu vīrieti?

Dēzija. Nē... nav. Tas ir... reizēm gadās, bet tās ātri izjūk. Dažreiz jau pēc stundas... vai pēc pusotras... Un tieši šobrīd ir tā, ka nav...

Kārlis. Redziet, mana māte ilgojas pēc mazbērniem.

Dēzija. Tiešām?

Kārlis. Jā. Un tāpēc es varētu jums piedāvāt... apmaiņā pret jūsu parādsaistībām... kļūt par manas mātes mazbērna māti.

Dēzija. Tiešām? Un kā tas būtu?

Kārlis. Vai tad nesaprotat?

Dēzija. Nē... par jūsu māti un viņas mazbērnu sapratu... bet kā kļūt par jūsu mātes mazbērna māti – ne visai...

Kārlis. Tas ir ļoti vienkārši: ja jūs kļūtu par mana bērna māti, tad vienlaikus kļūtu arī par manas mātes mazbērna māti.

Dēzija. Tiešām? Laikam sapratu. Un par to jūs atlaistu visus manus parādus jūsu firmai?

Kārlis. Jā.

Dēzija. Nu... ja tā padomā... tas tiešām varētu būt izdevīgs darījums... Iespējams, ka pat izdevīgākais visas manas biznesa karjeras laikā... Jā, labi – es esmu ar mieru iziet uz šādu barteri! Kad mēs to varētu nokārtot? Tūlīt? Tepat?

Kārlis. Tūlīt? Tepat?

Dēzija. Jā, esmu gatava! Jūsu piedāvājums mani ir tā satraucis! Saprotiet pats – es jau domāju, ka esmu iznīcināta, gatavojos izdarīt pašnāvību, bet te pēkšņi – tāda iespēja! Ar vienu mazbērnu tikt vaļā no visiem parādiem!

Kārlis. Pagaidiet! Te kāds var ienākt!

Dēzija. Man vienalga!

Kārlis. Bet man nav vienalga! Šis tomēr ir mans uzņēmums! Man jā rūpējas par savu reputāciju!

Dēzija. Vai tad jūsu reputācija cietīs no tā, ka rūpējaties par savu māti?

Kārlis. Pagaidiet! Vispirms taču ir jā sagatavo nepieciešamie dokumenti jūsu parāda anulēšanai. Mierizlīgumam, tā sacīt. Neriskējiet! Ja nu jūs iepriecināt manu māti ar mazbērnu, bet es jums to parādu nemaz neatlaižu?

Dēzija. Es jums ticu!

Kārlis. Bet... bet ar mani taču kaut kas var notikt... procesā...

Dēzija. Tiešām? Jums ir problēmas ar veselību?

Kārlis. Nē, nē – ar manu veselību viss ir kārtībā... bet formalitātes tomēr ir jā nokārto... drošības dēļ...

Dēzija. Nu labi, Pētersona kungs...

Kārlis. Jā, protams – sagatavojiet dokumentus... es arī sagatavošos... pienāciet vēlāk – pēc darba laika beigām...

Dēzija. Kā teiksiet, Pētersona kungs. Varbūt tagad drīkstu jūs saukt par Kārli?

Kārlis. Vakarā. Pēc darba.

Dēzija. Labi, Pētersona kungs... tad vakarā... pēc darba... Paldies par sapratni un pretimnākšanu...

Kārlis. Paldies arī jums! Es jau sāku baidīties, ka mana māte tā arī nekad nekļūs par vecmāmiņu...

10

Sabīne. Kāpēc viņa aizskrēja tik pacilāta un laimīga?

Kārlis. Mēs atradām kopēju valodu un sarunājām barteri.

Sabīne. Vai... drīkstu zināt, kādu?

Kārlis. Nē, nedrīkstat.

Sabīne. Fui! Jūs nu gan esat... netaisns pret savu sekretāri. Kāpēc jūs man nepiedāvājat to pašu, ko citām?

Kārlis. Ko tad?

Sabīne. Kļūt par jūsu mātes mazbērna māti.

Kārlis. Kā jūs zināt, ka es citām to piedāvāju?

Sabīne. Jūs taču nedomājat, ka es nenoklausos jūsu sarunas?

Kārlis. Jūs noklausāties manas sarunas? Kāpēc?

Sabīne. Man taču jābūt lietas kursā par visām jūsu darīšanām!

Kārlis. Ak, jā – protams, protams.

Sabīne. Tad kāpēc jūs arī man nepiedāvājat to pašu? Sekretāre taču ir tuvākais šefa cilvēks. Es uzskatu, ka jūsu pienākumus bija vispirms parunāt ar mani un tikai tad, ja es atteiktu, piedāvāt to citām.

Kārlis. Nezinu. Man neienāca prātā jums to piedāvāt. Laikam biju pārlicināts, ka jūs atteiksieties.

Sabīne. Kā tad jūs varat būt par to pārlicināts, ja neesat apvaicājies? Pats taču teicāt, ka bez apvaicāšanās neko nevar uzzināt! Par to naudu, ko jūs tai Dēzijai atlaidāt, es divus mazbērnus jūsu mātei esmu gatava pagādāt!

Kārlis. Bet... vai jūs tam vēl neesat pārāk jauna?

Sabīne. Kā – pārāk jauna? Vai tad jūs nezināt, cik man gadu? Domājat, ka vēl septiņi vai astoņi? Parādīt pasi?

Kārlis. Nē, nē, es zinu, ka esat pilngadīga. Bet tas nenozīmē, ka esat jau gatava kļūt par manas mātes mazbērna māti.

Sabīne. Kam tad tur īpaši jāgatavojas?

Kārlis. Vispirms taču dzīvē kaut kas ir jāsasniedz. Jāmācās! Vai tad jūs nedomājat par izglītības turpināšanu?

Sabīne. Domāju. Un tieši tāpēc. Ja jūsu mātei no manis būs mazbērns, tad taču jūs parūpēsieties, lai man kā jūsu mātes mazbērna mātei nekā netrūktu?

Kārlis. Jā, protams.

Sabīne. Nu, lūk – tad arī man būs nauda mācībām.

Kārlis. Bet... vienlaikus audzināt bērnu un mācīties taču ir grūti.

Sabīne. Bet tas mazbērns taču ir vajadzīgs jūsu mātei, nevis man. Vai tad viņa pati to arī neaudzinās?

Kārlis. Jā, protams.

Sabīne. Tad kādas problēmas? Jūsu māte audzinās, bet es tikmēr mācišos.

Kārlis. Jā... tā tas varētu būt...

Sabīne. Tad jūs piekrītat?

Kārlis. Tam, ka jūs varētu kļūt par manas mātes mazbērna māti?

Sabīne. Bet par ko tad mēs te visu laiku runājam?

Kārlis. Tiešām nezinu. Es jau esmu vienojies ar to tur sievieti.

Sabīne. Atsakiet, jo te ir lētāks variants.

Kārlis. Nē, es vairs nevaru viņai atteikt: biznesmenim savs vārds ir jātur. Pateicos par piedāvājumu, Sabīne, bet jūs diemžēl esat nokavējusi. Vajadzēja pieteikties ātrāk!

Sabīne. Bet kā tad es varēju zināt, ka jāpiesakās? Vajadzēja izlikt sludinājumu! Problēma tāda un tāda – aicinu pieteikties interesentes.

Kārlis. Tas ir pārāk delikāts jautājums, lai izliktu sludinājumus!

Sabīne. Nemaz ar ne! Jūs pat iedomāties nevarat, kādi tik sludinājumi tagad neparādās! Vai tad internetā neskatāties?

Kārlis. Skatos. Bet ne jau šādus sludinājumus.

Sabīne. Es gan ar to vien nodarbojos! Nē, protams, ka ne tikai ar to. Bet, ja pagādās brīvāks brīdis...

Kārlis. Ļoti labi, Sabīne: turpiniet skatīties sludinājumus – esmu pārliecināts, ka jums drīz izdosies atrast kaut ko daudz labāku nekā tas, ko varu piedāvāt es.

Sabīne. Pēc tiem sludinājumiem uz velns zina ko var uzrauties, bet jūs es pazīstu – tātad esat absolūti drošs variants.

Kārlis. Ko lai dara, ja jūs to esat nokavējusi!

Sabīne. Bet vai tad jūsu māte katrā ziņā grib tikai vienu mazbērnu?

Kārlis. Neesmu precizējis. Bet... ja tā padomā... Vispār... viņa teica, ka gribētu auklēt mazbērnus... tātad daudzskaitlī...

Sabīne. Protams, ka daudzskaitlī. Tātad vairāk nekā vienu.

Kārlis. Jums taisnība, Sabīne... Šķiet, ka viņa grib vismaz divus...

Sabīne. Nu ja! Tad kādas problēmas?

Kārlis. Jā, labi – ja jūs visu esat apdomājusi... un izlēmusi... man nav iebildumu.

Sabīne. Sarunājuši. Tad es šovakar mazliet ilgāk aizkavēšos darbā.

Kārlis. Labi – aizkavējieties. Nē, pagaidiet – šovakar ne! Šovakar taču esmu jau sarunājis ar to tur sievieti.

Sabīne. Nu un tad? Pie vienas reizes. Laika ekonomija.

Kārlis. Nē, nē – tas ir pārāk nopietns pasākums, lai šādi ekonomētu laiku. Runa tomēr ir par manu māti. Par viņas iepriecināšanu.

Sabīne. Tad varbūt rīt no rīta? Atnākšu tā paagrāk. Jūs taču tik un tā tepat birojā vien guļat. Pamodināšu jūs. Ar skūpstu.

Kārlis. Labi, Sabīne... pamodiniet...

11

Adelīna. Vai vari pateikt, par ko šefs tev dubultoja algu?

Sabīne. Par labu darbu.

Adelīna. Par kādu labu darbu?

Sabīne. Par šefa mātes iepriecināšanu.

Adelīna. Un kā tad tev izdevās viņa māti iepriecināt? Turklāt tik ļoti, ka par to tiki pie tādas algas?

Sabīne. Es tikai izmantoju izdevību, kuru tu palaidi garām.

Adelīna. Kādu izdevību tad es palaidu garām?

Sabīne. Kļūt par šefa mātes mazbērna māti. Viņš taču tev piedāvāja.

Adelīna. Jā. Ak tā? Un tu piekriti?

Sabīne. Protams. Es uzreiz sapratu, cik tas ir izdevīgs darījums.

Adelīna. Un?

Sabīne. Viss kārtībā – esmu jau stāvoklī.

Adelīna. Tu nu gan esi...

Sabīne. Kas?

Adelīna. Gudra meitene.

Sabīne. Tāpēc jau evolūcija sievietei ir devusi saprātu – lai viņa to lietotu.

12

Gundega. Šef! Mans vīrs tomēr piekrita!

Kārlis. Kam?

Gundega. Atzīt mūsu bērnu par jūsu mātes mazbērnu.

Kārlis. Kā?

Gundega. Nu... bija atbilstoša situācija. Pārrunājām mūsu problēmas. Apspriedām dažādas iespējas. Viņam jau arī tā ārstēšanās līdz kaklam. Un ar naudu paknapi. Runājām gan šā gan tā... un man izdevās viņu uzvedināt uz domas, ka tēvs jau ir tas, kurš bērnu izaudzina, nevis... tas otrs... Tad mēs aizrunājāmies par dažādām kandidatūrām un nonācām pie kopēja secinājuma, ka jūs būtu vispiemērotākā. Tad es izstāstīju viņam jūsu problēmu, gan neteikdama, ka jūs man esat to jau piedāvājis, un vīrs piekrita atzīt jūsu māti par mūsu bērna vecmāmiņu.

Kārlis. Patīkami dzirdēt, bet... mana māte jau ir divu mazbērnu gaidībās...

Gundega. Jā? Tik ātri? Un mēs ar vīru jau sapriecājamies...

Kārlis. Man tiešām žēl, ka tā ir iznācis. Bet... man nebija laika gaidīt... jo mana māte ir tā noilgojusies pēc mazbērniem... ka viņai vajadzēja nekavējoties... Nu... cik ātri vien iespējams...

Gundega. Bet... bet varbūt jūsu māte grib trīs mazbērnus?

Kārlis. Par skaitu es viņai neesmu vaicājis...

Gundega. Nu, re – tā tad pilnīgi iespējams, ka viņa grib trīs mazbērnus!

Kārlis. Labi, Gundega – es apvaicāšos.

Gundega. Bet varbūt nevaicājiet? Varbūt sagādājiet viņai patīkamu pārsteigumu? Jūsu māte domās, ka būs tikai divi mazbērni, te pēkšņi – kāds prieks! – uzreiz veseli trīs!

Kārlis. Ja tā padomā... pat, ja viņai tagad pietiktu arī ar diviem mazbērniem... tad var paiet laiks, un viņa var sagribēt trešo... Un tad atkal visa šī jezga sāksies no jauna... Jums taisnība – jādomā ne tikai par šo brīdi, bet arī par nākotni... Lieks mazbērns šajā gadījumā par ļaunu nenāks! Tikai ņemiet vērā, ka jums savu bērnu nāksies nodot manai mātei, jo viņa mazbērnus grib ar konkrētu nolūku – lai varētu tos auklēt.

Gundega. Viņa taču to neauklēs divdesmit četras stundas diennaktī?

Kārlis. Nē... tik ilgi viņa diez vai izturēs...

Gundega. Nu, re – kad viņai apniks auklēt, tad mēs bērnu savāksim, bet, kad atkal sagribēsies – aizvedīsim.

Kārlis. Nu, ja tā... tad laikam nav iemesla nepiekrīst...

Gundega. Vai ne, šef? Tad es varbūt jau šovakar mazliet ilgāk aizkavēšos pēc darba?

Kārlis. Lai notiek, Gundega – aizkavējieties!

13

Adelīna. Šef, es tomēr pārdomāju.

Kārlis. Ko jūs pārdomājat?

Adelīna. Es sapratu, ka tomēr esmu ar mieru kļūt par jūsu mātes mazbērna māti.

Kārlis. Un kā tad jūs to tik pēkšņi sapratāt?

Adelīna. Kad ieraudzīju sekretāres jauno algu. Ja neiebilstat, tad es šovakar mazliet ilgāk aizkavēšos darbā.

Kārlis. Piedodiet, bet baidos, ka četri mazbērni manai mātei būs par daudz.

Adelīna. Nu... jūs tomēr man pirmajai to piedāvājat...

Kārlis. Jā, bet jūs atteicāties.

Adelīna. Nu... es negribēju, lai jūs par mani slikti padomājat... ja tā uzreiz piekritīšu... Tikumīgas sievietes kautrība... saprotiet pats... Domāju, ka jūsu mātei būs patīkami dabūt kādu mazbērnu arī no tikumīgas sievietes, nevis tikai no netikumīgām... tādām, kas piekrīt uzreiz... un skrien uz pirmo svilpienu... Turklāt mūsu sarunā jūs toreiz nemaz neieņemāties, ka tas saistīts ar būtisku algas paaugstinājumu...

Kārlis. Man tas likās pats par sevi saprotams.

Adelīna. Nu redziet... Bet es to tā nesapratu... Tātad es jums toreiz atteicu tikai pārpratuma pēc... Varbūt, ņemot vērā visus šos apstākļus, tomēr neiebildīsiet, ja es šovakar nedaudz aizkavēšos pēc darba?...

Kārlis. Labi. Kur trīs mazbērni... tur arī ceturtajam vieta atradīsies. Aizkavējieties,

Adelīna. Mātei nekā nav žēl.

Adelīna. Paldies!

14

Dēzija. Labdien! Es jums atvedu mazdēlu. Kur nolikt?

Berta. Kādu mazdēlu?

Dēzija. Šo te?

Berta. Pagaidiet... bet kā tad tā?

Dēzija. Jūsu dēls teica, ka jūs ilgojaties pēc mazbērna – te viņš ir – ņemiet!

Berta. Tiešām? Šis ir mans mazbērns?

Dēzija. Nu ja!

Berta. Bet kā tad jūs tā apprecējāties – bez manis?!

Dēzija. Kāpēc mums būtu jāprecas?

Berta. Bet... kā tad... mazbērns?

Dēzija. Mazbērni taču nerodas no precēšanās!

Berta. Un jūs tā – vispirms mazbērns, un tikai tad kāzas?

Dēzija. Nē, ne par kādām kāzām nebija ne runas, mēs tikai vienojāmies ar Pētersona kungu... ar Kārli, ka es pagādāšu viņa mātei mazbērnu. Barteris.

Berta. Tā viņu sauc?

Dēzija. Ko tad?

Berta. Nu... manu mazdēlu.

Dēzija. Nē, jūsu mazdēlam vārda vēl nav – izdomājiet pati!

Berta. Nu... paldies... Es gan biju rēķinājusies ar normālu ģimeni...

Dēzija. Par normālu ģimeni man nekas nav zināms – jūsu dēls teica tikai to, ka jums ir vajadzīgs mazbērns – turiet!

Berta. Vai!... Cik viņš mīļš... Jūs jau aizejat?

Dēzija. Jā, man nav laika ar svešiem mazbērniem ņemties – auklējiet vesela!

Berta. Bet... ar ko lai es viņu baroju?

Dēzija. Uz barošanām es garāmejot pieskriešu. Visu labu!

15

Sabīne. Labdien! Es jums atvedu mazdēlu!

Berta. Bet... bet man viens jau ir...

Sabīne. Neko nezinu: jūsu dēls man pasūtīja jums mazbērnu – te viņš ir – ņemiet!

Berta. Varbūt jūs arī... neesat ar viņu precējusies?

Sabīne. Protams, ne!

Berta. Ak tā?... Nu labi... paldies... Es gan biju domājusi, ka viņš vispirms apprecēsies...

Sabīne. Kāda jēga no liekām formalitātēm? Uzredzēšanos!

Berta. Vai jūs pieskriesiet viņu pabarot?

Sabīne. Jā, protams!

16

Gundega. Labdien – te jums būs mazdēliņš – auklējiet vesela!

Berta. Ko? Vēl viens?

Gundega. Jā, piedodiet, man tagad nav laika – es vēlāk pieskriešu viņu pabarot.

Berta. Nu labi – nolieciet viņu kaut kur... Man abas rokas jau aizņemtas...

Gundega. Šeit?

Berta. Jā, turpat būs labi...

17

Adelīna. Labdien! Te jums būs mazmeitiņa... Skatos, ka jums abas rokas jau aizņemtas... Kur lai noliek?

Berta. Nolieciet blakus tam tur.

Adelīna. Jā, labi. Vēlāk pieskriešu pabarot.

18

Berta (zvana). Dēliņ!

Kārlis. Jā, māt?

Berta. Lūdzu, nekavējoties pārtrauc!

Kārlis. Ko tad?

Berta. Vairāk mazbērnu man nevajag!

Kārlis. Kā teiksi, māt. Tad es tagad varu mierīgi strādāt?

Berta. Jā, protams, dēls... strādā... Labāk strādā...

BEIGAS